

Akreditované inovačné vzdelávanie

Vzdelávací program: **Sfumato® (Splývavé čítanie®) - čítanie pre všetky deti**

Vzdelávací program je zameraný na zdokonaľovanie kompetencií učiteľov primárneho vzdelávania a odborných zamestnancov v oblasti rozvoja čitateľskej gramotnosti žiakov. Čítanie s porozumením je základom funkčnej gramotnosti, ktorá ako vyplýva zo štúdie OECD/PISA, je v prípade žiakov slovenských základných škôl v neutešenom stave. Potreba vzdelávania na získanie kompetencií v rámci výučby čítania, osvojenia si inovatívnej techniky Splývavého čítania®, vyplýva z požiadaviek pedagogických a odborných zamestnancov, ktorých cieľom je naučiť žiakov zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u nich návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, vychovať žiakov zo čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre. Metóda čítania Sfumato® rešpektuje psychologické zákonitosti ontogenetického vývinu, poskytuje všetkým deťom nielen možnosť bezchybného čítania, ale priamo v jej technickom prevedení je zahrnuté aj čítanie s porozumením. Pre aplikovanie techniky Splývavého čítania je potrebné, aby si učitelia i odborní zamestnanci osvojili metodiku komplexne, pretože metodické kroky sú rovnaké pri výučbe čítania, ako aj pri reedukácii problémového čítania.

Podnetom na zlepšenie metodiky vyučovania čítania sú aj výsledky žiakov SR v medzinárodnom výskume PIRLS 2006, podľa ktorého sa ešte aj vo 4. ročníku stále kladie veľký dôraz na techniku čítania. Podľa správy zo skúmania 20% slovenských žiakov dosiahlo nízku úroveň čitateľských zručností. (*Čitateľská gramotnosť žiakov 4. ročníka ZŠ. Národná správa zo štúdie PIRLS 2006, ŠPÚ, 2007*).

Efektívnosť metodiky Sfumato sa skúmala na vyučovaní u žiakov 1. ročníka základnej školy (2009/2010). Výskum potvrdil vysokú mieru efektívnosti metodiky, čo predstavovala 6% chybovosť v čítaní u žiakov, ktorí sa učili čítať pomocou novej metodiky (nevyskytlo sa dvojité čítanie ani u jedného žiaka). V triede, kde sa učili čítať analyticko-syntetickou metódou sa dosiahla 10% chybovosť v čítaní, pričom sa vyskytlo u 16 % žiakov dvojité čítanie. Výskum predstavoval aj reedukáciu čítania u žiačky so značným problémovým čítaním, kde sa po intervenčnom zásahu aplikovaním techniky Splývavého čítania u žiačky dosiahlo čítanie s porozumením. Vo výskume sa sledovali aj postoje učiteľov k metodike Sfumato. Až 92% učiteľov vyslovilo vysokú spokojnosť s jej využívaním v praxi, 8% respondentov vyjadrilo neutrálny postoj, ani jeden z učiteľov nevyjadril nespokojnosť s kvalitou čítania žiakov, ktorí sa učili čítať pomocou inovatívnej metódy Sfumato- Splývavé čítanie. (*F. Fecková: Efektívnosť metodiky Sfumato v podmienkach 1. stupňa základnej školy, Prešovská univerzita, 2010*).

V pedagogickom výskume u žiakov špeciálnej základnej školy, kde predmetom skúmania bola technika čítania a faktory ovplyvňujúce výsledky jej aplikovania, sa zisťovala účelnosť vyučovania slovenského jazyka a literatúry. Overovaním účinnosti dvoch rozdielnych metód čítania (analyticko-syntetickej ako tradičnej a Sfumato ako inovačnej) počas pedagogického experimentu (09/2010-10/2012) vo vzťahu ku školskej úspešnosti sa zistilo, že žiaci experimentálnej triedy (u ktorých sa aplikovala metóda Sfumato) dosiahli výbornú úroveň rečových schopností, čo predstavovalo skóre 89,57% (95,85% pasívna slovná zásoba, 94,90% aktívna slovná zásoba, 77,96% rečový prejav). V tradičnej triede (výučba metódou analyticko-syntetickej) dosiahli žiaci viac ako dobrú úroveň rečových schopností, čo vykazovalo priemerné skóre 68,55% (79,92% pasívna slovná zásoba, 70,23% aktívna slovná zásoba, 55,51% rečový prejav). Porovnaním dosiahnutej úrovne čítacích schopností žiakov s rozdielnymi metódami čítania sa zistilo, že v experimentálnej triede dosiahli skóre 89,09%, čo predstavovalo výbornú úroveň (92,44% kvalita čítania, 85,71% porozumenie obsahu prečítaného), oproti tomu v tradičnej triede namerané skóre 50,81% predstavovalo dobrú úroveň čítacích schopností (50,42% kvalita čítania, 51,19% porozumenie obsahu prečítaného). Výsledky pedagogického skúmania potvrdili vyššiu účinnosť metódy Sfumato u žiakov špeciálnej základnej školy, pretože vo všetkých meraných kvalitách dosiahli žiaci vyššie skóre ako žiaci, ktorí sa učili čítať tradičnou analyticko-syntetickou metódou. (*I. Čierna: Didaktická efektívnosť metód čítania na I. stupni v špeciálnej základnej škole, Katolícka univerzita, Ružomberok, 2012*).

„Predĺžená fonácia hlásky pri aplikácii metódy Sfumato- Splývavé čítanie na začiatku nácviku čítania, dáva dostatočný čas na vymiznutie podnetu premietaného v zrakovom poli, spojenie s príslušnou fonémou a plynulý prechod na ďalšie písmeno. V tejto metóde pri dodržaní postupu u detí s narušeným magnoceľulárnym systémom

nedochádza k problémom spôsobeným pre ne príliš rýchlym prechodom z písmena na písmeno (splývanie jednotlivých písmen v celok). Metóda tiež podporuje realizáciu fyziologických očných pohybov pri čítaní. Melodická produkcia čítaného textu podporuje spoluprácu oboch hemisfér a má pozitívny vplyv na sluchovú diferenciaciu a pamäť. Metóda ako celok podporuje rozvoj čiastkových funkcií podmieňujúcich úspešné osvojovanie schopnosti čítania a z praxe sa ukazuje, že je efektívna tiež v rámci reedukácie detí s dyslexiou“. (L. Felcmanová: *Stanovisko k Metodice Sfumato- Splývavé čtení v kontextu zrakové percepcie*, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, Katedra Speciální pedagogiky, Praha, 2013).

Vzdelávací program reaguje na požiadavku pedagogických zamestnancov, ktorí prejavujú záujem o novú metodiku čítania, ktorú môžu uplatniť v základnom i v špeciálnom školstve, rovnako aj na požiadavku odborných zamestnancov, ktorí inovačnú metódu môžu zaradiť do intervenčných programov na odstraňovanie problémového čítania žiakov. Získanie kompetencií v skvalitňovaní procesu výučby čítania v pedagogickej a odbornej praxi bude predstavovať komplexnú prípravu učiteľov i odborných zamestnancov k aplikácii metodiky Sfumato® (techniky Splývavého čítania®) u všetkých žiakov (intaktných i so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami), zabezpečenie kvalitnej výučby čítania a písania vo výchovno-vzdelávacom procese, dosahovanie efektívneho čítania u žiakov (s porozumením, budú vedieť orientovať sa v texte, dokážu s ním pracovať). Výsledkom bude žiak, ktorý rád číta, zaujíma sa o knihy, čím dosiahneme celkove vyššiu úroveň čitateľskej gramotnosti u našich žiakov.

Techniku Splývavého čítania označil Z. Matějček za „revolučnú“, v ktorej nenachádzal nič, čo by odporovalo dnešným poznatkom z neuropsychológie a vývojovej psychológie. Ocenil jej komplexný prístup: „Rozlišuje dokonale zvukovú a grafickú podobu slova, zdokonaľuje vyjadrovaciu schopnosť, prináša čítanie s porozumením, na ktoré čaká svet už 150 rokov. Podelme sa s deťmi o radosť“. (Prof. PhDr. Zdeňek Matějček, Csc, *detský psychológ, Psychiatrické centrum Praha, odborný garant a čestný člen České společnosti Dyslexie*, 2003, www.abcmusic.cz).

Druh kontinuálneho vzdelávania: Inovačné

Rozsah vzdelávacieho programu: 100 hodín (60 hodín prezenčne, 40 hodín dištančne)

Počet kreditov: 23 kreditov – 20 kreditov za rozsah vzdelávania a 3 kredity za spôsob ukončenia.

Cieľová skupina: Kategória pedagogických a odborných zamestnancov: učiteľ, pedagogický asistent, školský logopéd, špeciálny pedagóg, školský špeciálny pedagóg, terénny špeciálny pedagóg, liečebný pedagóg.

Podkategória pedagogických a odborných zamestnancov: učiteľ pre primárne vzdelávanie (učiteľ prvého stupňa základnej školy)

Karierový stupeň:

- samostatný pedagogický zamestnanec, pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou, pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou;
- samostatný odborný zamestnanec, odborný zamestnanec s prvou atestáciou, odborný zamestnanec s druhou atestáciou.

Ciele vzdelávacieho programu

Hlavný cieľ: Získať profesijné kompetencie pedagogických a odborných zamestnancov skvalitňovať proces čítania žiakov aplikovaním metodiky Sfumato® (t. j. techniky Splývavého čítania®).

Špecifické ciele:

- poznať teoretické východiská, filozofiu a podstatu metodiky Sfumato;
- poznať technické základy nácviku čítania metódou Sfumato a metodické aspekty nácviku čítania technikou Splývavého čítania;
- vedieť rozpoznať časté chyby a nesprávne čítacie návyky;
- získať zručnosť prakticky predviesť viazané čítanie na správnej fyziologickej tvorbe tónov, zvukov a tlačenej hlásky;
- vedieť použiť výtvarné techniky pri uvoľňovacích cvikoch s výtvarným prejavom;
- osvojiť správne pohyby pri písaní (od švihu k ťahom);

- získať kompetencie správne interpretovať a dramatizovať text;
- vedieť správne použiť gestá a mimiku pri praktickom nácviku Splývavého čítania;
- vedieť projektovať vyučovanie tak, aby sa aplikovaním metodiky Sfumato podporovalo vo výchovno-vzdelávacom procese projektové vyučovanie, zážitkové učenie, vyučovanie v tematických okruhoch, blokoch;
- získať kompetencie aplikovať metodiku Sfumato v nápravných programoch;
- poznať metodické a výučbové materiály;
- získať kompetencie individuálne vypracovať didaktické materiály, pracovné listy k metodike;
- vedieť využívať E-learning pri štúdiu a rozbere didaktických a výučbových materiálov;
- vedieť porovnať a identifikovať metódy výučby čítania žiakov.

Obsah vzdelávacieho programu: Sfumato® (Splývavé čítanie®) - čítanie pre všetky deti		
1.	Predstavenie metodiky Sfumato	6 hodín, prezenčne
2.	Technické základy nácviku čítania metodikou Sfumato	teoretická časť, praktická časť 10 hodín, prezenčne
3.	Praktický výcvik I.	čítanie, písanie vo výtvarnej výchove, interpretácia a dramatizácia textu výcvik pri tabuli 20 hodín, prezenčne
4.	Praktický výcvik II.	opakovanie predchádzajúcej látky, skupinové workshopy, praktický výcvik pri tabuli, interpretácia a dramatizácia textu, písanie vo výtvarnej výchove 18 hodín, prezenčne
5.	Praktický výcvik III.	aplikácia metodiky v nápravných programoch 6 hodín, prezenčne
6.	Monitoring, mentoring k metodike	12 hodín, dištančne
7.	Individuálna príprava metodických materiálov, pracovných listov	12 hodín dištančne
8.	E-learning – štúdium a rozbor didaktických a výučbových materiálov	10 hodín, dištančne
9.	Spracovanie reflexie k metóde	6 hodín, dištančne

Profil absolventa:

Absolvent vzdelávacieho programu získa profesijné kompetencie skvalitňovať proces čítania žiakov aplikovaním metodiky Sfumato® - techniky Splývavého čítania® v pedagogickej alebo odbornej praxi, pozná teóriu, metodické aspekty nácviku čítania, metodické a výučbové materiály, vie použiť výtvarné techniky s výtvarným prejavom, má osvojené správne pohyby pri písaní a vie projektovať netradičné formy vyučovania pri aplikovaní metodiky. Absolvent získa kompetencie správne interpretovať a dramatizovať text, aplikovať metodiku Sfumato v nápravných programoch; individuálne vypracovať didaktické materiály a vie využívať E-learning pre potreby aplikovania techniky Splývavého čítania.

Spôsob ukončovania a požiadavky na ukončovanie:

Inovačné vzdelávanie sa ukončuje záverečnou prezentáciou a pohovorom pred trojčlennou skúšobnou komisiou.

Požiadavky na ukončovanie vzdelávacieho programu:

1. účastník je povinný absolvovať najmenej 80% z celového rozsahu prezenčnej formy,
2. vypracovať úlohy vyplývajúce z dištančnej formy vzdelávania,
3. záverečná prezentácia a pohovor.

Garant vzdelávacieho programu:

PaedDr. Ingrid Čierna- učiteľ pre primárne vzdelávanie v ZŠ, v ŠZŠ, pedagogický zamestnanec s II. atestáciou. Špeciálna základná škola, Ul. Hutníkov 302, 965 01 Žiar nad Hronom.

Finančné, materiálne zabezpečenie:

Náklady spojené s kontinuálnym vzdelávaním sú hradené:

- a) zamestnávateľom, ktorý svojho zamestnanca vysiela na kontinuálne vzdelávanie,
- b) účastníkom kontinuálneho vzdelávania.

Účastníci vzdelávania dostanú metodické materiály a budú mať možnosť zakúpiť si metodické pomôcky (tabuľky s písmenkami, pexeso, Mariášové karty), metodickú príručku, metodické pomôcky, učebnice, e-learning programy. Študijné materiály im budú poskytnuté bezplatne v elektronickej podobe.

Náklady na celý vzdelávací program: 270 €

Náklady spojené s kontinuálnym vzdelávaním sú hradené:

- a) zamestnávateľom, ktorý svojho zamestnanca vysiela na kontinuálne vzdelávanie
- b) účastníkom kontinuálneho vzdelávania.

Možnosť úhrady priebežne, pred absolvovaním každého vzdelávania bankovým prevodom na slovenský účet.

Organizácia prezenčnej časti vzdelávacieho programu, rozsah (vyučovacia hodina trvá 45 min), **cena:**

Prezenčná časť				
1. časť	Seminár I.	1deň	8 hod	36€
2. časť	Seminár II.	1deň	10 hod	45€
3. časť	Letná škola	4 dni	32 hod	144€
4. časť	Praktický výcvik	1deň	10 hod	45€
SPOLU		7 dní	60 hod	270€